

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Het ministerie van JenV
De DG Migratie, mevrouw A. Bertram
Via mail

In afschrift aan:

Het ministerie van SZW
De DG Sociale Zaken en Integratie, de heer C. Herstel
&
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Via mail

Centraal Orgaan opvang asielzoekers
Afdeling SBO

Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG
postadres postbus 30203
2500 GE DEN HAAG

Datum	14-12-2023	Inlichtingen bij	Martijn Reeser
Onderwerp	Beëindigen Toeslagenservicepunt	Telefoon	
Ons kenmerk	CDR-937200	E-mail	martijnreeser@coa.nl
		Bijlage(n)	-

Geachte mevrouw Bertram,

Het COA is belast met de opvang en begeleiding van hen die asiel vragen in Nederland. Deze taak kent tal van elementen, waaronder het begeleiden van bewoners die inmiddels vergunninghouder zijn en in afwachting zijn van een woning in een gemeente in Nederland. Om de overgang van asielopvang naar zelfstandige bewoning in Nederland zo soepel mogelijk te laten verlopen, heeft het COA het sinds 2015 als haar verantwoordelijkheid gezien om deze vergunninghouders tijdig te begeleiden bij het aanvragen van huur- en zorgtoeslagen. Dit zijn immers toeslagen waar zij recht op hebben, maar waarvan de administratieve verwerking enige tijd kan duren. Het tijdig aanvragen helpt de vergunninghouders te voorkomen dat zij direct na uitstroom naar de gemeente in financiële problemen terechtkomen.

Onlangs heb ik u laten weten dat het al een aantal maanden niet meer mogelijk is voor het COA om deze opdracht van het departement van Justitie en Veiligheid uit te voeren. Inmiddels kan dat voor de huurtoeslag weer wel, maar niet voor de zorgtoeslag. Dit is aanleiding voor het bestuur van het COA om de begeleiding m.b.t. de zorgtoeslag per direct te beëindigen en de begeleiding van de huurtoeslag op termijn. Ik licht dit toe.

Verzoek om overgangsperiode

Voor de begeleiding bij de aanvraag van de zorg- en toeslag, die onderdeel is van uw opdracht aan het COA, heeft het COA sinds 2015 een Toeslagenservicepunt (hierna kortweg genoemd "TSP") ingesteld. Door enkele systeemwijzigingen bij de Dienst Toeslagen is het COA echter niet meer in staat om deze opdracht (volledig) uit te voeren en heb ik u dan ook aangekondigd dat deze taken in de begeleiding door partners overgenomen moeten worden. Na mijn aankondiging

Correspondentie uitsluitend
aan het postadres met
vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief

heeft de Dienst Toeslagen het systeem voor de huurtoeslag alsnog opnieuw aangepast waardoor dit nu weer wel aangevraagd kan worden. Met deze aanpassing in de huurtoeslag kan het COA tegemoetkomen aan het verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, om een overgangperiode aan te houden bij het beëindigen van deze begeleidingstaak. De zorgtoeslag kan het TSP nog steeds niet aanvragen.

Taakstelling TSP

Het Toeslagenservicepunt verzorgde tot voor kort de begeleiding bij de aanvraag van zorgtoeslagen voor vergunde bewoners en doet dat tot op heden ook bij de huurtoeslagen. De begeleiding van bewoners hierin werd destijds met name urgent als gevolg van de invoering van de *Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit*. Met deze wet werden en worden vergunninghouders die een toeslag aanvragen vanwege de 100%-controle aangemerkt als 'onbekende aanvragers', waardoor doorlooptijden voor het toekennen van toeslagen aan deze groep zes maanden of langer waren. Dit draagt niet bij aan de soepele inburgering van deze vergunninghouders en het COA heeft daarop met de Dienst Toeslagen een overeenkomst gesloten om deze toekenning, door middel van de begeleiding door het TSP, in te korten tot zes à maximaal acht weken. Dit bleek een succesvolle overeenkomst.

Aanpassingen in het systeem

Het COA heeft echter geconstateerd dat de Dienst Toeslagen afgelopen mei enkele wijzigingen doorvoerde, die forse invloed hebben op de aanvraag-processen van het TSP. Dit gold en geldt nog steeds voor de zorgtoeslag, de wijziging in het systeem van de huurtoeslag is eind november door de Dienst Toeslagen opnieuw aangepast.

1. De aanvraag van de *zorgtoeslag* is gekoppeld aan een afgesloten zorgverzekering. Het TSP kon echter, om de zorgtoeslag snel uit te laten keren, de zorgtoeslag al aanvragen voordat de aanvraag van de zorgverzekering rond was. Daarmee ontstond bij uitstroom direct recht op zorgtoeslag en werd een financieel gat bij de vergunninghouder als gevolg van de kosten van de zorgverzekering voorkomen. Sinds mei is dit echter niet meer mogelijk: de (technische) koppeling van de aanvraag voor zorgtoeslag met het Vecozo systeem heeft ertoe geleid dat de zorgtoeslag ook door de TSP nu pas aangevraagd kan worden ná goedkeuring van de verzekeringsaanvraag, die per definitie pas plaatsvindt na uitstroom van een vergunninghouder. Het TSP kan de vergunninghouder daardoor niet meer ondersteunen bij de aanvraag en de vergunninghouder moet langer wachten op de zorgtoeslag, die hiermee pas na uitstroom aangevraagd kan worden. Al dan niet met ondersteuning van bijvoorbeeld gemeente, Vluchtelingenwerk Nederland of een andere instantie.
2. Bij de aanvraag van de *huurtoeslag* was een beperking gekomen bij de gevraagde vastlegging van de partneraanwezigheid in de aanvraag voor de huurtoeslag. Inmiddels heeft de Dienst Toeslagen deze beperking aangepast en kan het TSP de toeslagen weer aanvragen. Hiermee is ook het risico van schulden door onjuiste toewijzing van de alleenstaande ouder-toeslag bij aanvraag van de huurtoeslag of van het kindgebonden budget weggenomen.

Noodzaak tot herstel

Het is niet aan het COA om een oordeel te hebben over de achtergrond van de systeemwijzigingen bij de aanvraag deze toeslagen, maar het COA maakt

zich wel zorgen over de consequenties ervan. Die pakken voor vergunninghouders namelijk niet goed uit: het leidt tot financiële problemen bij een groep die in veel opzichten, juist als het gaat om bestaanszekerheid, kwetsbaar is. Dit is mede relevant in het licht van de conclusies van het rapport van de Nationale Ombudsman in 2022, dat de overheid zich niet altijd bewust is van de leefsituatie en bijzondere behoeften van vergunninghouders. Het COA merkt dat vergunninghouders vaak zonder ondersteuning niet in staat zijn tijdig en juist bij de desbetreffende instantie de aanvragen voor toeslagen in te dienen. Hierbij moeten zij ondersteund worden.

Overgangsperiode

Dat die ondersteuning zo belangrijk is, komt ook tot uiting in de wet inburgering die sinds 1-1-2022 van kracht is. In deze wet wordt immers een heldere verplichting bij gemeenten neergelegd: gemeenten moeten de inburgeraar de eerste 6 maanden ontzorgen, om te voorkomen dat vergunninghouders direct in de financiële problemen komen. In dit licht bezien acht ik het niet in de rede, dat het COA de zorgtoeslag en huurtoeslag voor vergunninghouders op termijn blijft uitvoeren. Voor de zorgtoeslag is dat technisch al niet meer mogelijk, maar ook de aanvraag van de huurtoeslag zou volgens het bestuur van het COA niet een opdracht aan het COA meer moeten zijn.

Het COA heeft met de Dienst Toeslagen regelmatig contact, waarin het COA de zorgen over de consequenties van haar aanpassingen in het systeem direct heeft geuit en constructieve gesprekken heeft gevoerd. De Dienst Toeslagen heeft naast de systeemaanpassing voor de huurtoeslag in die gesprekken aangekondigd dat ze een onderzoek is gestart of de Dienst Toeslagen zelf de dienstverlening kan uitvoeren. De uitkomst van dit onderzoek verwacht zij ergens medio 2024.

Gezien de wettelijke taak voor gemeenten en het aangekondigde onderzoek van de Dienst Toeslagen acht het bestuur van het COA het dan ook opportuun om mee te gaan in het verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om een overgangstermijn aan te houden. Het bestuur heeft besloten om het voorgenomen besluit om te stoppen met begeleiding bij de aanvraag van de huurtoeslag uit te stellen tot uiterlijk 1 januari 2025. Voor de goede orde: dit geldt uitsluitend voor de begeleiding bij de huurtoeslag en niet voor de zorgtoeslag, aangezien het sinds mei al niet mogelijk is voor het TSP om de zorgtoeslag aan te vragen.

Termijn beëindiging TSP

Het moment dat het COA daadwerkelijk zal stoppen met begeleiding van de huurtoeslag zal wat het bestuur betreft in onderling overleg worden bepaald in 2024, maar is uiterlijk 1 januari 2025. Relevant hierin acht het bestuur de uitkomst van het onderzoek van de Dienst Toeslagen, danwel de afspraken die hiertoe gemaakt worden tussen het ministerie van SZW en gemeenten of bijvoorbeeld Vluchtelingenwerk Nederland. Het COA heeft geen rol in de coördinatie van het overnemen van de begeleidingstaak rond de zorg- en huurtoeslag maar ik vraag u wel het COA hierover op de hoogte te houden.

Overigens is het in dit kader nog wel van belang te vermelden dat als - zoals verwacht in de nabije toekomst - meer vergunninghouders via doorstroomlocaties naar gemeenten zullen gaan uitstromen in 2024, het TSP in die gevallen al geen huurtoeslag kan aanvragen. De vergunninghouders gaan dan immers niet naar een huis waarvoor ze huursubsidie kunnen aanvragen. Hetgeen betekent dat deze taak ook in

die gevallen bij gemeenten komt te liggen, wanneer ze vanuit de doorstroomlocatie alsnog naar een huurhuis verhuizen.

Ten slotte zou ik in dit kader als het gaat om het kindgebonden budget (en in sommige gevallen de extra toeslag voor alleenstaande ouders, namelijk de zogenaamde "alokop") nog aandacht willen vragen voor het volgende: wanneer een ouder alleen met kind(eren) komt en wel een partner heeft maar die niet kan bijdragen, is de in Nederland verblijvende ouder de facto alleenstaand. In die gevallen heeft de ouder deze extra inkomensondersteuning ook werkelijk nodig, maar heeft de ouder hier geen recht op gezien het feit dat er in het buitenland wel sprake is van een partner.

Oproep

Hoewel het COA de begeleiding in aanvraag en zorg- en huurtoeslagen beëindigt, acht het bestuur van het COA het wel van het grootste belang dat de begeleiding wordt overgenomen. Om te voorkomen dat vergunninghouders die net zijn uitgestroomd naar de gemeente (direct) in de financiële problemen komen. Ik doe dan ook een beroep op u om met partners afspraken te maken over het oppakken van deze begeleidingstaak.

Het COA is vanzelfsprekend bereid om e.e.a. nader toe te lichten en hulp te bieden bij de overgang waar nodig. Ik hoor graag hoe deze taak verder wordt opgepakt, zodat het COA de bewoners daar verder over kan informeren en de begeleiding van de huurtoeslag kan afbouwen.

Hoogachtend,
Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Joeri Kapteijns
Lid van het bestuur, plv. bestuursvoorzitter